

Észrevételek egy újságcikk margójára

Olvasgattam a XII-es történelem tankönyv körül kialakult véleményeket és kezdetben hiányérzetem volt, mert minket, ideszületett magyarokat eddig minden

vitába belekavartak és jól tudjuk a habzó szájú politikusoktól, hogy mindenért mi vagyunk a hibásak. Mondom, a tankönyv-cirkuszban alig-alig érintgettek bennünket. Ez a hiányérzetem máig tartott, mert ma kaptam kézhez a mi szakmai

országos szórású folyóirat- újságunkat "Tribuna invatamantului"-t.(51o.sz.). Ebben egy nem éppen szakmai cikk jelent meg egy ismeretlen tanárocska (öregebb tanárocska) tollából. Az iromány címét szabadon így fordítanám le:

"Hol is vagy most, Tepes Vajda?"idézve Eminescu híres kérdését. Számomra érthetetlen, mert néha azon kapom magam, hogy én egy megrögzött naiv vagyok,

hogy egy tudományos igényű szaklap miként alacsonyodhat olyan mélyre, hogy a szakmai kérdések helyett a gyűlöletet, badarságokat terjessze ártatlan, nem szélsőséges eszméket valló olvasói felé is! Hisz ez az újság nem Funárnak, Vadimnak készül, hanem ezer meg ezer tanárnak, tanítónak , akik a ma gyermekeit felkészítik a jövőre. A cikk szerint gyűlöletre, a másság állandó tagadására tanítják a fiatalokat. Jól tudjuk, hogy nem ez az első ilyen iromány a román demokratikus sajtóban , még akkor is , ha azt Adevarulnak hívják. De a fájdalmas az számunkra, ha a vizályt egy tudományos igényű szaklap is felkarolja, terjeszti. Tulajdonképpen a fenti könyv körül egy olyan vita alakult ki, ami minket, romániai magyrokot kevésbé érdekel. Hiszen nem mi irtuk azt. Valaki, egy román szakember gondolt egy nagyot és el kell ismerni, merészet és egy olyan történelem könyvet javasolt , amelyben igyekeznek a történelmet megtisztítani a legendáktól. Mert a legendák hosszú sora az még nem történelem!

Szépek, meghatóak mai szóval enyhén demagógok, de távol esnek a valóságtól! A monda, legenda, akkor keletkezik, ha valaminek az eredete nem tiszta és az magyarázatra szorul. A legendák, mondák szépek, mint mesék! De a történelem, az igazi történelem az egészen más! Vannak népek, amelyekenek nem erős oldaluk az írásos hagyományok. És ezeknél a népeknél rengeteg legenda, monda keringett, terjedt szájról- szájra. Gyönyörű mondák , de a történelem az valami mást jelent! Az is szép, fenséges, sokszor tragikus, szomorú ,boldog, vidám, szerencsés és szerencsétlen! De sok népnek fájdalmasan igaz! Botond, Lehel erős vitézek lehettek, de amit róluk tudunk, az bizony csak mese! Szent László a kunokat kergetve, soha nem járt a gyimesi hegyekben, de a csángók megesküsznek rá, hogy fenn a havasban , egy kis kútban ma is látszik a nagy magyar király lovalábának nyoma , mert, úgy-e, akkor még a kövek lágyak voltak. És Csikszépvízen is úgy tudják, hogy Szent László így szólt a lovához:" Igyál ebből

a szép vízből!"Innen a név. De ez nem okiratos történelem, hanem legenda..

Nós,

került egy bátrabb ember, történész, eddig jó román, ettől tovább " nemzetáruló" aki az "Erdélyi Iskola"(Scoala Ardeleana) óta létező román történelmet meg akar-

ta tisztítani a legendáktól és valós alapokra akarta azt helyezni. Tette mindezt abból a megfontolásból is, hogy a keret-tanterv(Curriculum) igen leszűkítette az órák számát , emesékre alig akad idő. A nagy "történelem féltők" feljajdultak, hogy Vlad Tepesről, Stefan cel Mareról fájdalmasan igaz dolgok hangzanak el. Vagy Mihai Viteazu neve gyanánt sok érdeme mellett bizony felbukkan az idegen

történelem könyvekben a "kalandor" jelző is. De kérdem én, melyik nagy ember-

nek nem voltak hibái is? Bizony, el kell fogadnunk azt is, hogy Mátyás királyunk

nem igazán nagyon törődött azzal, ha valamelyik bíró igazságtalanságokat követett el. De hát, már feltettük egyszer a kérdést, mi közünk nekünk mindezekhez és végeredményben ehhez a történelem könyvhöz? Mert furcsa logikával, a szerző minket is belekever a dologba sőt, mindenért minket okol. Úgy leteremt, mintha mi irtuk volna ezt a rettenetes ,mitoszölő könyvet, mintha mi lennénk az oka annak, hogy a világ sanda gyanuval tekint Romániára. És egyáltalán mintha felelősek lennénk ezért a nyomorúságos román sorsért, amit persze mi is éppen úgy érzünk a saját bőrünkön naponta, mint bármelyik román szomszédunk. A cikk felsorakoztat egy fél oldalnyi képtelenséget, amelyek elárulják a szerző tájékozatlanságát, butaságát , rosszindulatát. Azt már nem értem, hogy ezeknek milyen közük van a fenti tankönyvhöz. És vajon kinek használ azzal, hogy besulykolja tájékozatlan olvasóiba a gyűlöletet a magyarság iránt? Ime miről értekezik a cikkírő: (Szabadon fordítva és egyáltalán nem eltulozva!)

- Hogy lehet szó aradi vértanu tiszték szobráról , hiszen azok olyan csapatokat vezettek, amelyek tizezres számú áratatlan románokat gyilkoltak le?

- Miért nem csinálnak a nagy magyar pusztában is egy olyan emlékművet román hőseinknek(Avram Iancu, Horea, Iuliu Maniu stb.)mint amilyent visszaállítának Aradon? (Micsoda logikus kérdés, nem?)

- Miért nem létezhet Magyarországon is román egyetem, hamár Erdélyben követelőznek a magyarok?

- Mikor kérnek bocsánatot a horthysták gaztetteiért a magyar vezetők?

- Sötét erők (mintha valahonnan ismerős volna ez a kifejezés!)ismét rosszat akarnak, háttérbe szorítják a románságot.

Micsoda buta, egyoldalú kérdések! Annyira szüklátó, csak az egyik fél igazát , jó és rossz tetteit felsoroló kérdések, hogy igazából szóra sem érdemesek ! Mert ha az illető történelem tanár és nem legendákra építi saját népe történelmét, akkor annyit tudhatna, hogy kik is voltak az aradi vértanuk, hogy

Avram Iancuék nem jártak a magyar pusztában, hogy Magyarországon nincs hagyománya a román egyetemnek, mert 17000 román , annyi mint Gyimesvölgy lakossága, nem igényel külön egyetemet. De Erdélyben nagyon régi hagyományai vannak a magyar oktatásnak és, ha nem tévedek, magyar nagy asszonyaink bábáskodtak az első román iskolák felállításánál is Erdélyben. Ami a bocsánatkérést illeti, miért nem lehetne az is kétirányú? Nem hallott volna a történész úr Horea, Iancu embereinek gyilkosságairól, vagy a Szárazajtai, Csikszentdomokos-i székelyek szörnyű legyilkolásáról? Rossz a memóriája, tanár úr! S ezért nem jó pályát választott! De engem az keserít el, hogy mindezek egy tankönyv nyomán kerülnek újból és újból, ki tudja hányadszor ilyen elferdítve az ártatlan olvasók asztalára. Mit várhatunk ezektől az olvasóktól? És mit várhatok én, romániai pedagógus az én sajtomnak tekintett szaklapomtól ?

...Eddig becsültem a "Tribuna invatamantului " szaklapot.
, mert érdekesnek, politika mentesnek tűnt. Sajnálom, de a lap elveszített egy hűséges olvasóját!

Tankó Gyula